

EEN HELDENSTRIJD

of

DE KAPITEIN DER BOSCHGEUZEN

EERSTE DEEL

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK

De Geuzenpredikant

Dieper nog in 't bosch had de wraakzuchtige Deschepper een hut gebouwd, waar hij op den morgen na Agnes' gevangenneming een druk gesprek voerde met Jacob Blommaert.

Dezen namiddag wilden een dertigtal kloeke Geuzen, als boeren verkleed, naar Oudenaarde trekken, om Backereel aan de wrake der Inkwisitie te ontrukken.

Deschepper had voorgesteld alle ambtenaren, priesters en monniken om te brengen, tegen welk onmenselijk plan Blommaert zich met alle kracht verzette.

— Ik ben maar een boer, doch 'k minde mijn vrouw meer dan een edelman de zijne, zei Deschepper heftig. Meent ge, dat ik haar vergeten kan! En toen de wreedaards haar te Ronse martelden, dan heeft ze gewis in angst mijn naam uitgeschreeuwd, en toen ze in de rivier met den dood worstelde is haar laatste gedachte voor mij en mijn kinderkens geweest! Ik zie mijn Machteld altijd voor me... 'k zie ze verminkt, bloedend... 'k Zie ze stervend... en gij eischt dat ik zacht en kalm blijve, Blommaert!

— Ik eerbiedig uw smarte... al kan ik ze mij niet voorstellen, zoo hevig moet ze wezen... en God beware er mij voor, dat ik ze leere kennen, maar Deschepper, moogt gij met uw wrake onze zaak in gevaar brengen? Als een wijd uitslaande vlam moet de opstand zich verbreiden onder Her-

vormden en Katholieken, onder allen die de vrijheid beminnen en de dwingelandij verfoeien, en gij zoudt den vreemdeling en verdorven landgenoot in wreedheid evenaren? Beringt ge dan niet, dat ge daardoor velen zult weerhouden ons ter zijde te staan, onze rangen te versterken! Matig uw wrake, wees kalm ondanks alles en strijd eerlijk! Gij zoudt alle ambtenaren en geestelijken willen ombrengen? Wie zegt u, wie vriend, wie vijand is! Of meent gij dat alle magistraten, alle priesters tegen ons zijn! Dan doolt ge vriend, dan doolt ge en ge zoudt onrechtvaardig zijn als degenen, die uw vrouwe martelden! O, ik ben overtuigd, dat ook onder de overheidspersonen en geestelijken velen onze zaak verdigen zullen. Er is een klove tusschen pater Antonius en den priester der St. Walburgakerke, tusschen Joris van Corteville en rechter Jansz; burgers als Frank Heins, Antoon Ravels, de zoon der eerbare weduwe en zooveel anderen, zult ge niet bij Titelmans vergelijken, al noemen ze zich getrouwe zonen der kerk!

— O, wat spreekt gij kalm, Blommaert, wat is uw blik rustig, uw houding bedaard! Maar in uw binnenste schroeit niet het vuur der wrake, op uw voorhoofd bijt geen klam zweet der onrust, voor uw oog zweeft niet het beeld eener vermoorde vrouwe... Uwe kinderkens zijn niet verstrooid, weggerukt van hun moeder, gij zijt een vervolgte, ja, maar nog geen martelaar, ge zijt gescheiden van uw gade, doch niet door den dood... O! wat spreke ik... wat wil ik mijn gevoel dwingen, alles wat in mij is schreeuwt om wrake... en wrake zoo klinkt het mij tegen, wrake zoo buldert de wind, krassen de raven, ruischen de boomen... en gij eischt, dat ik stille zij...

— Mij is de wrake, spreekt de Heere, en Ik zal het vergelden, — klonk het plechtig.

Een jongeling, op wiens bevallig en zacht, ja bijna vrouwelijk gelaat, de dweepzucht haar zegel gedrukt had, verstoonde zich aan de deur. Bleek waren zijn ingevallen wangen, maar een gloed lag in de blauwe oogen, die eene wijle den verrasten Deschepper aanstaarden.

— Vader, vervolgte de jonkman, gij lijdt en weigert den troost, die alleen aan uw arm harte ruste schenken kan...

— Zijt ge daar weer, preeker! barstte Deschepper los.

Mijn zoon, Blommaert, mijn zoon Herman, die zijn gefolterde, gemartelde, vermoorde moeder gelukkig durft noemen!

— Wat gij aan den minste Mijner broederen gedaan hebt, dat hebt ge Mij gedaan, spreekt de Heere... Niet omdat ik vervolgd werd, drong ik in huis, vader, maar omdat moeder begeerde uit mijn onwaardigen mond Gods woord te hooren... en in de nachtelijke ure hebben wij samen gesproken over de eeuwige dingen, welke de Baälpriesters ons verborgen hielden, hebben wij elkander bemoedigd en gesterkt door het lezen der Heilige Schrift en 't vurig gebed. Toen ik vertrokken was, werd moeder gevangen genomen. En ja, vader, ik heb heete tranen geweend om moeders lijden... maar nu danke ik God, want moeder is gelukkig verlost van pijn en smarte, bij den troon der genade!

— En ik heb haar lijk opgevischt... en ik heb haar wonden gezien...

— Maar toen was moeder reeds bij den Heere, vader, waar ze thans juicht in 't heir der glorievolle martelaren!

— 't Is mijn zoon, Blommaert, hernam Deschepper op schamperen toon... mijn zoon, die zijn moeder wreken moest, maar uitroept, dat wrake ongeoorloofd is, mijn zoon, dien ik uit de klauwen van vijf schoutsdienaren hield en die mij verweet, dat ik moorden pleegde, mijn zoon, die zijn zuster laat strijden en zelf zoete preeken houdt...

— Vader, ik geloof, dat de Heere mij voor iets grootsch gebruiken zal, maar op zijn tijd!

Ik ontvlucht nimmer 't gevaar, doch ga waar men mij roept en als God mij tot een martelaar bestemt, zal ik moedig den dood in 't gelaat zien, pleitend op Christus' kostbaar bloed, dat voor ons, zondaren, werd vergoten!

— Als een lam zoude ge u laten vatten en verbranden, gij een man! riep de vader bitter. den dood in 't gelaat zien, pleitend op Christus' kostbaar vader... En als ik getuigenis van mijn geloof moet afleggen, in den kerker of op den brandstapel, of waar de Heere het wil, zal ik van boven steun ontvangen en dankbaar wezen, zoo mijn voorbeeld anderen opwekken mag helden Christi te zijn, want uit 't bloed der martelaren, vader, zal 's Heeren waarachtige kerke verrijzen! O, mijn geliefde

vader, laat uw arm harte niet verteren door een onuitbluschaar vuur, want wrake schenkt geen ruste... Ga toch tot d'eeuwige fonteyne, tot 't water des Levens en drink, en nimmer zal u nog dorsten! Voed uw ziele met 't eeuwige brood, opdat geen honger u nog kwelle! Buig de knie voor den Almachtigen God en Zijn Heiligen Zoon, die gezegd heeft: Komt tot Mij, allen die vermoeid en beladen zijt en Ik zal u ruste schenken! Ruste behoeft gij, vader, en verhard uw harte niet, maar laat u leiden... en al zijn de wegen soms diep en donker, wil de Heere niet uw herder wezen, u vertroosten met zijn stok en staf, en u voeren naar de grazige weiden aan de stille wateren!

En terwijl hij vurig en toch met een stem vol liefde sprak, was Herman Deschepper, de geuzenprediker, zijn vader genaderd en had diens beide handen in de zijne gevat en hem diep in de oogen starend, vervolgdde hij:

— Geen wrake en geen geweld, vader, maar onderworpenheid en de Heere zal uw gewond harte vertroosten... De vijand heeft wel macht over 't lichaam, maar niet over de ziele, want ik weet, mijn Verlosser leeft en als de wormen, mijn huid doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vleesch God aanschouwen... De wereld met al haar roering en beweging gaat voorbij, maar voor den geloovige breekt een tijd van vrede aan, als de wolf met het lam verkeer en de luipaard bij den geitenbok nederliggen zal, en het kalf en de jonge leeuw en het mestvee te zamen, en een jongske zal ze leiden; de koe en de berin zullen te zamen weiden, haar jongen zullen nederliggen en de leeuw zal stroo eten gelijk de os; en een zoogkind zal zich vermaken over het hol van een adder en een gespeend kind zal zijn hand uitsteken in den kuil van den basilisk! Men zal nergens leed doen noch verderven op den ganschen berg mijner heiligheid, spreekt de Heere, want de aarde zal vol van kennis des Heeren zijn, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken...

En de geuzenprediker was weer recht gaan staan en hield de handen samen gevouwen als in een gebed; zijn vrouwelijk gelaat glansde, en zijn oogen waren omhoog geslagen, als een beeld van gelatenheid, berusting stond Herman daar en toch dwong zijn houding eerbied af.

Twee Geuzen, Wybo en Frans Dekkers, die herwaarts

gekomen waren, hadden hun gesprek gestaakt en luisterden aandachtig, gelijk de geloovigen in een tempel, waar een vervolgde prediker uit het verboden boek voorleest...

Blommaert was ontroerd; neen hij kon zich nog niet met Herman vereenigen, hij voelde zelfs een klove tusschen zich en Descheppers zoon, maar toch zag hij in den laatste een held, die voorzeker niet schromen zou met standvastige trouw voor zijn overtuiging, voor de zaak die hij als waarheid hield, een gruwelijken dood te sterven.

En Deschepper? De vader scheen een oogenblik onder den indruk van Hermans woord te komen, maar toen hij Wybo en Dekkers zag, wier verschijning hem weer den nakenden strijd herinnerde, sprong hij woest op, roepende:

— Nu ik in uw gelaat staar, zie ik het beeld uwer moeder weer... uwer vertrapte, verschopte, verminkte moeder! Ga weg Herman, ga weg... gij zijt geen man meer, maar een vrouw... ga prediken, maar laat mij 't zwaard voeren, spreek gij van verzoeninge, doch mijn harte schreit om wraak! Ga heen, Herman... ik kan uw moeder niet als een heilige aanschouwen... ik zie slechts haar geschonden, vernietigd lichaam in den donkeren vloed... en bij mijn ziele, zij zal gewroken worden... gewroken, gewroken!

En wild stak de wanhopige zijn kloeken arm vooruit, gebiedend wees hij zijn zoon de deur...

— Arme, arme vader... ik zal voor u bidden, dag en nacht, mompelde Herman, terwijl hij met tranen in de oogen de hut verliet.

— En dat is mijn zoon! kreet Deschepper, somber voor zich uitstarend... Schoon kan hij spreken, maar liever zag ik hem handelen!

— Schat uw zoon niet gering, zei nu Dekkers met warmte in zijn stem... Hij heeft meer kloeke daden verricht dan een onzer! Troostte hij niet de stervende vrouwe van onzen broeder Gillis, terwijl Corteville's handlangers hem in den omtrek zochten? Men wilde hem overhalen te vluchten en zelfs de kranke smeekte het hem, maar hij weigerde beslist en sprak: De Heere zond mij bij deze sponde en zou ik uit menschenvreeze mijn plicht nalaten! En wie durfde Geleyn, den schoolmeester van Oudenaarde, woorden van bemoediging en troost toeroepen, toen de arme man aan den brand-

paal geketend was! Wiens stemme klonk boven 't getier der soldaten en 't geraas van pater Antonius? Toen ook, Deschepper, was uw zoon een held! Hij denkt anders dan wij, hij meent dat we moeten berusten in deze benauwing, welke ons van alle zijden omringt, maar zullen wij nu in onzen boezem koesteren wat we den Spaanschen koning en zijn dienaren verwijten, onverdraagzaamheid? En 't is goed dat er mannen als Herman in ons midden zijn, want licht werden wij te geweldig, te wraakzuchtig, te driest. En wat we vooral behoeven is kalmte, Deschepper!

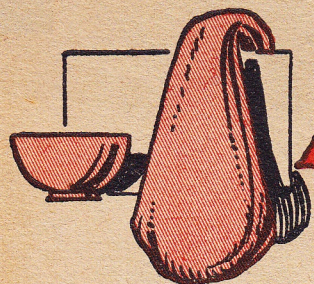
— Wel gesproken, zei Wybo goedkeurend.

— Gijlieden hebt geen vrouwe verloren... gij voelt geen verterend vuur in uw binnenste, riep Deschepper heftig. Ha, ik moet mijn wraakzucht verkroppen, dit vuur laten gloeien op schroeien... och! dood me liever en verlos me uit mijn lijden!

Gerucht daar buiten stoorde het gesprek. Eenige geuzen leidden een gevangene mee in wien Blommaert tot zijn groote verwondering onmiddellijk Antoon Ravels herkende.

EEN

HELDEN

STRIJD

*of de kapitein
der boschgeuzen*

door A. HANS

EEN

HELDENSTRIJD

OF

De Kapitein der Boschgeuzen

door

A. HANS

EVANGELISATIE DRUKKERIJ

Groendreef, 67, Brussel

—
1926